І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-0740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 20, 1964 No. 54. VOL. LXXI.

АМЕРИКА ПЕРЕВІРЯЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ ЩОДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Вашингтон. — Асистент державного секретаря в міжамериканських справах Томас С. Манн, промовляючи до групи- американських дипломатів, які працюють в країнах Латинської Америки, заявив, що ЗДА плянують змінити свою політику у відношенні до латино - американських держав і не виступати активно проти військових диктатур та переворотів, коли б вони в майбутньому денебудь виникли в цій півкулі. Але Манн підкреслив, що уряд ЗДА і надалі буде активно виступати проти комуністичних диктатур, таких як на Кубі. Згідно із заявою Манна уряд цієї країни не буде виступати проти переворотів військових хунт та домагатися від них заяви про встановлення демократичної форми правління, як це було головним чином за президентури Джана Ф. Кеннеді. Це зовсім не значить, що уряд ЗДА прихильно ставиться до військових диктатур. ЗДА не бажають вмішуватися у внутрішні справи латиноамериканських держав, в яких дуже часто виникають політичні кризи. Уряд президента Джансона не буде не визнавати військових хунт, які в майбутньому можуть захопити владу в якійсь латинській країні. Манн прогадав, що давніше уряд ЗДА деколи протестував проти диктатур в цій півкулі, і так в 30-их роках державний підсекретар Соммер Веллс не мав успіху в боротьбі проти диктатора Хуана Д. Перона в Аргентині та проти диктатора Сомози в Нікарагві. Тому, гадає Манн, ЗДА повинні припинити відрізнювати диктатуру від демократичних урядів, бо це є справа населення даних країн, але не можна байдуже дивитися, коли насильна комуністична диктатура бажає накинути свою волю цілому народові. Амбасадор до Гватемалі Джан О. Белл запитався Манна, чи відтепер не будуть вже відрізняти доброго диктатора від злого, і дістав притакливу відповідь. Манн промовляв до групи дипломатів, в якій були присутні всі американські амбасадори в країнах Південної і Середущої Америки, всі шарже д'афер і всі голови допомогових місій в тих країнах. Всі ці дипломати закликані до столиці на три дні і вже були на конференції з президентам Джансоном. Зміст промови асистента Манна подано до відома всім членам Конґресу. Манн підкреслив у своїй промові ще й те, що, згідно з так званою мехіканською тезою, треба визнавати такий новий революційний уряд, який в дійсності контролює країну. Покійний президент Кеннеді був рішучим ворогом диктатур. Він вірив, що економічний розвиток може відбуватися тільки з рівночасним розвитком демократії, і тому ЗДА повинні підтримувати демократичні режими, які захопили владу від демократичних урядів. Таку концепцію визнали були в чартері Союзу для Поступу в Пунта дель Есте в Уругваї, в серпні 1961-го року. Але самі американські держави після того перевели були кілька військових переворотів.

Фармерська спілка вимагає допомоги від уряду і Конґресу

Ст. Пол, Міннесота. — Крайова Фармерська Унія на своїй річній конвенції одноголосно ухвалила резолюцію, в якій закликає уряд президента Джансона і Конґрес, щоб прийшли з допомогою фармерам. Віце - президент Унії Гленн Дж. Толботт заявив в імені 250,000 членів цієї організації таке: „Велика нерівномірність в прибутках фармерів і нефармерів спричиняє те, що пустіють села і мільйони людей громадяться в перелюднених безробітними містах". В минулому році прибутки фармерів зменшилися на 3 відсотки. Сталося це тому, що знов зменшилися ціни на рогату худобу. Збільшення цін на м'ясо спричинили великі гуртівники. Департамент Справедливости і Федеральна Торговельна Комісія повинні перевести слідство в цій справі. Президент Крайової Фармерської Унії Джеймс Петтон закликає уряд допомогти фармерам, щоб вони могли втриматися на фармах і витримати конкуренцію з великими фармами.

Збільшилося число затруднених нефармерських робітників

Вашингтон. — Статистичне бюро при Департаменті Праці повідомляє, що в місяці лютому цього року, число нефармерських робітників збільшилося на 280,000 і становило рекордове число для того місяця — 56,949,000. Статистичне бюро підкреслює той факт тому, що звичайно в лютому число нефармерських робітників зменшується, бо не можна працювати при будовах та при інших роботах на відкритому місці. Згідно зі звітом Департаменту Праці збільшилося число працюючих в будівельному промислі та в промисловості. Число нефармерських робітників в лютому цього року було на 1,575,000 більше в порівнянні з тим самим місяцем із попереднього року. Це збільшення затруднених в промисловості свідчить про те, що економіка ЗДА скріплюється, і що немає навіть мови про якусь економічну знижку в найближчих місяцях, а то тим більше, що почало діяти на економіку зменшення прибуткових податків.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА" БОГОСЛУЖЕННЯМИ ЗГАДУЄ СВОЇХ СПІВРОБІТНИЦЬ

Джерзі Ситі. — В четвер, 19-го березня о год. 7:30 ранку тут з рамени Управи „Червоної Калини" впреп. о. декан Антін Борса і всч. о. Зиновій Бачинський відправили в церкві св. Петра і Павла співану Службу Божу з Панахидою за спокій душ бл. п. Меланії Витвицької, Лідії Постолюк, Емілії Дрогомирецької й Мирослави Драґан. Служба Божа й Панахида за спокій душ цих же Покійниць будуть відправлені з рамени „Червоної Калини" також в церкві св. Юра в Ню Йорку в найближчу суботу, 21-го березня, о год. 8-ій ввечері.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН В НЮ ЙОРКУ

В день святого Патрика, патрона Ірляндії й ірляндського народу, президент Джансон перебував у Ню Йорку і взяв участь у прийнятті Товариства Дружніх Синів св. Патрика. На фото: кельнер декорує Президента ірляндською квіткою.

Президент домагається, щоб Конґрес збільшив платні федеральним урядовцям

Вашингтон. — Президент Джансон звернувся до Палати Репрезентантів, щоб вона змінила своє давніше рішення та ухвалила законопроєкт про збільшення платні для 1 700 000 федеральних урядовців. Тиждень тому Палата відкинула урядову пропозицію збільшити платні федеральним працівникам, бо в законі був окремий пункт про збільшення платні на $10 000 річно всім членам Конґресу, це значить конґресменам і сенаторам. В поіменному голосуванні конґресмени не хотіли голосувати за збільшення собі платні в цьому виборчому році, коли так багато говориться про ощадності у федеральних видатках. Президент вислав листа до спікера Палати Репрезентантів Джана Мек Кормека, в якому просить його, щоб Палата ухвалила збільшення платні всім федеральним працівникам, виключаючи членів Конґресу. Але в Палаті немає ентузіязму до здійснення просьби Президента.

Робітники не хочуть подвійної платні за понаднормові години праці

Ню Йорк. — Представники робітничих організацій заявляють, що вони не бажають, щоб за години праці понад норму фірми платили подвійну платню, як це пропонують із урядових кол. Уряд хоче цим способом змусити працедавців приймати нових робітників, щоб не платити подвійно вже затрудненим. Але робітничі організації не є з цього вдоволені, кажуть, що уряд повинен збільшити федеральні видатки та цим способом збільшити число варстатів праці, бо за збільшені державні витрати можна б почати нові публічні роботи. Деколи робітничі організації уважають понаднормові години праці за свій привілей, і коли працедавець зліквідує ці надномові години праці, тоді робітники допомагають збільшити заробітні платні.

В Клівленді утворилася Окружна Рада Відділів УККА

Клівленд. — в дні 14-о березня відбулася тут окружна нарада Відділів Українського Конґресового Комітету Америки зі стейту Огайо. В нараді, яка відбувалася в залі Українського Культурного Громадського Осередку взяли участь представники 4-ох Відділів УККА з Клівленду, Акрону, Янґставну і Лорейну. Нарадою проводив голова Українських Злучених Організацій (УЗО) — Відділу УККА в Клівленді, — Тарас Шмаґала, секретарював мґр. Іван Микита — голова Відділу УККА в Лорейн. Головну доповідь виголосив касир УККомітету, д-р Ярослав Падох. Доповідач дав огляд праці УККА в останнім році та вказав зокрема на великий успіх УККА, Комітету Пам'ятника Шевченкові і всього нашого громадянства у виграних змаганнях з „Вашинґтон Пост" в справі побудови пам'ятника. Солідарна постава всієї нашої громади запевнила цей успіх. Така ж постава запевнить також дальшу успішну працю УККА. Доповідач з'ясував зміни, схвалені Політичною Радою та Екзекутивою УККА, на внесення Фінансової Комісії, відносно Народного Фонду. Ці зміни вже поступово впроваджуються у життя. До них належить в першу чергу зрівняння фінансового року УККА з роком календарним, що спричинило скорочення поточного року до дев'яти місяців. Цей рік триватиме тільки до кінця березня ц. р. На будуче, для контролі платників на УНФ, буде надрукована тільки одна листа платників. Організація збірки повинна спертися на коротку кампанію, започатковану в дні 22 січня кожного року. Січневі святкування мають започаткувати збірку на НФ і самі повинні принести значні фонди на НФ. Слід внести в ЗДА канадійський звичай влаштування в дні 22 Січня репрезентативних імпрез зі співучастю представників влади, інших національностей тощо. Найважливіша справа — це наладнання збіркового апарату, спертого на поділ терену збірки на райони і бльоки, та підшукання у них постійних збирачів. Схвалено утворити місцеві фінансові комісії, а в поодиноких центрах

(Закінчення на стор. 4-ій)

У Ню Йорку відбулося відкриття виставки малярських праць М. Гарасовської-Дачишин

Ню Йорк. — У вівторок 17 березня ц. р. у великій нюйоркській ґалерії Ligoa Duncan при 215 Іст 82-а вулиця відбулося відкриття першої на терені Ню Йорку і четвертої вже самостійної виставки малярських праць відомої української малярки Марії Гарасовської - Дачишин із Шикаго. У відкритті виставки взяло участь ок. 100 осіб — українців і американців. Пані Марію Гарасовську-Дачишин вітали при цій нагоді китицями цвітів жіночі організації з Ню Йорку й окремі особи. Виставка буде відкрита до 28 березня ц. р. і відвідувати її можна кожного дня (крім неділь та понеділків) від год. 1-ої по полудні до 7-ої вечора.

Пентаґон користатиме з цивільної Комунікаційної Сателітної Системи

Вашингтон. — Департамент Оборони порозуміється з Комунікаційною Сателітною Системою, яка мала б служити не тільки цивільним особам, але також і Департаментові Оборони. Про це повідомив асистент секретаря оборони в справах досліду і розвитку д-р Юджін Дж. Фюбіні. Аж до минулої осени військові кола думали про те, щоб збудувати свою окрему сателітну систему для обслуги Департаменту Оборони. На цю справу видали були вже коло $200,000,000, але без дійсного успіху. В жовтні минулого року секретар оборони звернувся до управи Корпорації Комунікаційних Сателітів, щоб дістати можливість послуговуватися для військових цілей цивільною Комунікаційною Системою, діставши до своїх услуг один або два канали. Департамент Оборони заощадить багато грошей, коли користатиме з цивільних комунікаційних сателітів.

Шрайвер обороняє законопроєкт про боротьбу проти убогости

Вашинґтон. — В Палатній Комісії Виховання і Праці почалися переслухання в справі зголошеного урядом проєкту про поборювання убогости в цій країні. Голова цієї Комісії демократ Адам Клінтон Повелл заявив, що він старатиметься, щоб переслухання закінчити до 1-го травня. Перший зізнавав Сарджент Шрайвер, директор Корпусу Миру, майбутній голова аґенції, що має здійснювати програму боротьби проти убозтва. Шрайвер обороняв урядову програму і запевняв, що кожний цент, призначений на поборювання нужди, буде доцільно використаний. Республіканські члени Комісії хвалили Шрайвера, але вони казали, що не знати, яка буде господарка в аґенції для поборювання нужди після того, як Шрайвер відійде з проводу. Республіканці побоюються, що в проєкті плянується забагато влади директорів аґенції. Вони вказували на те, що є вже тепер такі аґенції, які здійснюють окремі пункти програми, що її тепер уряд вніс.

В комунікаті про відвідини де Ґоля в Мехіко підкреслено конечність ближчих зв'язків

Мехіко Сиrі. — Напередодні закінчення відвідин французького президента де Голя в Мехіко, проголошено спільний комунікат, в якому і президент Франції де Ґоль і мехіканський президент Адольфо Льопез Матеос підкреслили свою відданість для справи миру тривалість якого може бути загарантована тільки пошануванням незалежности кожної країни і, з другого боку, заявили важливість встановлення ближчих зв'язків між Францією і Мехіко й іншими країнами Південної Америки. В комунікаті згадано тільки частинно справи й теми, що були обговорювані обома президентами під час їхніх трьох приватних зустрічей, що відбувалися кожного дня відвідин де Ґоля в Мехіко. Відомо тільки, що під час спільних розмов досягнено порозуміння щодо збільшення торговельних взаємин між Францією й Мехіко, як також збільшення французьких інвестицій в Мехіко. Має бути створена окрема французько-мехіканська міжпарляментарна установа для обговорювання актуальних і важливих для обох сторін справ і питань.

„Тризуб" і УСК грають за Чашу УНСоюзу

В неділю, 22 березня зустрінуться на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вул. і 31-ій Евню в Коледж Пойнті, Н. Й. дві відомі українські футбольні дружини: трикратний чемпіон ЗДА „Тризуб" Філядельфія і теперішній першун „Великої Десятки" Німецько-Ам. Футбольної Ліги в Ню Йорку — Український Спортовий Клюб. В змаганнях за Чашу Українського Народного Союзу зміряють свої сили ці дві чільні українські дружини Сходу ЗДА, яким доля судила грати в двох різних Лігах, де вони гідно репрезентують українців у футболі. УСК є одною з найкращих дружин „Великої Десятки" Н. А. Ф. Союзу, а „Тризуб" змагається в Американській Футбольній Лізі де вже тричі здобув він перше місце. В цій же А. Ф. Лізі грає вже другий рік другий український клюб — „Чорноморська Січ", молода амбітна дружина, яка має за собою дуже гарні осяги. „Тризуб" і УСК рідко мають нагоди змагатися між собою, тому ця зустріч за Чашу УНСоюзу є своєрідною атракцією для симпатиків футболу. Чаша УНСоюзу чекає на переможця ще від минулорічної зустрічі цих двох клюбів, яка відбулася на Великдень 1963 року і закінчилася нерішеною 1 : 1.

„Тризуб" і УСК ведуть тепер в показниках своїх Ліг, які договорилися саме про злуку для створення з кращих їх дружин найвищої Ліги Східньої Конференції. До цієї Ліги напевне ввійде УСК та „Тризуб" і є всі надії, що й третя українська репрезентативна дружина „Чорноморська Січ" вибоpе собі теж в ній місце.

Перед змаганнями УСК-у і „Тризуба" відбудеться передзмаг за першість А. Ф. Ліги між жидівською дружиною „Гакоах" та італійською одинадцяткою „Бокка Джуніорс" о год. 1.30 Безпосередньо після змагань за Чашу відбудеться церемонія вручення переможцеві Чаші УНСоюзу, яка буде виставлена на грищі. Опісля прийматеме УСК у своїй домівці спільною вечерею — гостиною змагунів і членів управи „Тризуба".

На знимці футбольна дружина „Тризуба" з Філядельфії. Клячать від лівого: Г. Ахінко, М. Нога, К. Яковина І. Ферейра, В. Чижович, Н. Муніє. Стоять: Михайло Кічуга (тренер), Н. Варварюк, О. Илай, Р. Манджіні, А. Рач, І. Бородяк, Е. Савич, Роман Пазуняк (провідник дружини). Двох змагунів з цього складу М. Нога і Р. Манджіні тепер не грають вже в дружині „Тризуба", натомість бракує на цій знимці Євгена Кравця, Євгена Чижовича, Бориса Клинчика і Г. Петерсона. Сподіваної знимки дружини УСК-у ми не одержали.

МОСКВУ ПОПЕРЕДЖЕНО, ЩО ЗАТРИМКА У ЗВІЛЬНЕННІ ЛЕТУНІВ ПОГІРШИТЬ ВЗАЄМИНИ

Москва. — З'єднані Держави Америки передали Совєтам чергове попередження, що дальша затримка у звільненні американських летунів із залоги зістріленого дня 10 березня ц. р. совєтськими літаками над Східньою Німеччиною американського літака РБ-66 погіршить можливість добрих взаємин між ЗДА і Совєтським Союзом. Передано це нове попередження Совєтам у зв'язку із тим, що совєтське командування в Східній Німеччині відкинуло американські звернення в справі звільнення трьох зістрілених летунів — пораненого внаслідок зістрілення лейтенанта Гаролда Велча, капітана Дейвіда І. Голленда і капітана Мелвина Дж. Кеслера. Передав це попередження представникові міністерства закордонних справ американський шарже д'афер у Москві Волтер Дж. Стессел у заступстві американського амбасадора Колера, який виїхав за інструкціями до Вашингтону. В переданні Стесселом Міхаїлові Смірновському, шефові американського відділу в міністерстві закордонних справ СССР заяві ствержено категорично, що дальша затримка у звільненні американських летунів буде загрозливою для можливостей дальшої поправи взаємин між обома країнами в різних ділянках міжнародної співпраці і підкреслено ще раз, що зістрілений американський літак не був у ніякій шпигунській місії і що заки цей літак заблудив над східньонімецькою територією його залога одержала через радіо виразну перестоpогу, щоб він не сходив з призначеного йому напрямку лету. Смірновський обіцяв Стесселові, що він передасть американське попередження вищим совєтським чинникам. В політичних колах вважають, що остаточну децизію в цій справі матиме не совєтське командування, значить, міністерство оборони СССР, але сам Хрущов, який „відпочиває" тепер в Гаґрі над Чорним морем, але ж перебуває в постійному зв'язку із Кремлем. Командування совєтських збройних сил у Німеччині, відмовляючися звільнити летунів, дозволило тільки американському лікареві відвідати пораненого американського летуна Велча, якого лікують у шпиталі в Маґдебурґу у Східній Німеччині. В пресових колах здогадуються, що Совєти відтягають звільнення летунів, бо хочуть докладно прослідити зроблений американськими летунами фільм із їхнього лету над Східньою Німеччиною і встановити, чи на цьому фільмі не зафіксовані важливі з військового погляду об'єкти і споруди. В цих колах не вірять в те, щоб Москва задумувала зробити з цієї справи велику шпигунську аферу і щоб вона пробувала влаштовувати судовий процес проти американських летунів.

Сайґон добивається порозуміння з Ляосом і Камбоджею

Сайґон. — Прем'єр Південного В'єтнаму ген. Нґуєн Хан започаткував ряд дипломатичних заходів для нормалізації взаємин із найближчими сусідами Південного В'єтнаму, з метою притягнення їх до антикомуністичної акції на терені південно-східньої Азії. Прем'єр Хан заявив оваційно, що південнов'єтнамський уряд готовий відновити нормальні допломатичні взаємини з Ляосом і навіть вислати до столиці Ляосу своє дипломатичне представництво, не зважаючи на те, що там перебуває вже також представництво Північного В'єтнаму. Водночас із цим прем'єр Хан призначив окрему урядову делеґацію для зустрічі з князем Нородомом Сіґаноуком з Камбоджі, під час якої мали бути обговорені і евентуально полагоджені спірні погpаничні справи між Південним В'єтнамом і Камбоджею. Очолює південнов'єтнамську делеґацію ген. Ґуїнг Ван Као. Виїд делеґації із Сайґону до столиці Камбоджі — Пномпенгу відбувся в четвер 19 березня. Заходи ген. Хана в справі нормалізації дипломатичних взаємин із Ляосом і Камбоджею пов'язують у політичних колах із плянами ізоляції Північного В'єтнаму і спаралізування його постійної мілітарної підтримки для комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі. Порозуміння з Ляосом і Камбоджею мало б великий вплив на успішність боротьби Південного В'єтнаму з комуністичною аґресією. Добиваючися порозуміння з Ляосом ген. Хан відбув після відвідин МекНамари і ген. Тейлора в Сайґоні окрему конференцію з ляоським генералом Фоумі Носаваном, репрезентантом невтралістичного ляоського прем'єра Суванно Фоума. Про зміст відбутих розмов між обома генералами не подано ніякого комунікату, але в політичних колах здогадуються, що їх темою були справи координації мілітарних дій в боротьбі з комунізмом.

Помер „батько автоматизації" д-р Норберт Вінер

Кембрідж, Массачусетс. — Массачусетський Технологічний Інститут повідомляє, що в Стокгольмі 18-го березня помер у віці 69-ох років професор цього ж інституту д-р Норберт Вінер. Про смерть повідомила інститут дружина покійного Марґарет Енґеманн Вінер, яка була разом із ним в Европі. Д-р Вінер працював в інституті довше як 40 років, і в 1960-му році відійшов на емеритуру. Тепер він викладав як професор-гість в Амстердамі, а після того переїхав до Норвеґії й до Швеції. Д-р Вінер був одним із найвизначніших математиків у світі. Докторат філософії він здобув в 19 році життя в Гарвардському університеті. Його уважають за батька автоматизації, бо він в цій ділянці зробив великі ствердження й відкриття.

В АМЕРИЦІ

● **В дні св. Патріка** пані Кеннеді разом із головним прокуратором Робертом Ф. Кеннеді та з ірляндським амбасадором Томасом Дж. Керненом відвідала гріб свого чоловіка на Арлінґтонському цвинтарі під Вашинґтоном та положила на гробі пагін конюшини. В тому самому дні вона вислала 900,000 поштових карток із молитвою в чорній обвідці та з такими словами: „Пані Кеннеді щиро оцінює вислови Вашого співчуття та дякує Вам за уважливу пам'ять".

● **Роберт Морріс** — правний дорадник трьох сенатських підкомісій, вислав депешу до голови Американського Адвокатського Товариства в Шикаґо з просьбою зайнятися справою адвоката з Каліфорнії Мелвіна Беллая, який обороняв вбивника Лі Гарві Освалда — Джека Рубі в Далласі, і який після засудження Рубі виголосив промову, в якій образив місто Даллас, стейт Тексас та повагу суду своїми вульгарними словами. Проти адвоката Беллая виступив тексаський губернатор Джан Б. Конналі.

У СВІТІ

● **На Кіпр** прибуло вже до четверга 19 березня ц. р. 690 канадійських вояків, значить дві третіх із усього канадійського континґенту, призначеного для військ ОН на Кіпрі.

● **З Берліну повідомляють**, що Совєти мають звільнити вже найближчими днями американських летунів із залоги зістріленого недавно над територією Східньої Німеччини американського літака РБ-66. Один із цих летунів ранений і перебуває в шпиталі. Місце перебування двох інших летунів із залоги цього літака невідоме.

● **В Парижі** підписано у вівторок 17 березня договір між Францією і Мехіко в справі кредитів у висоті 750 мільйонів франків на збудування петрохемічних і хемічних фабрик у Мехіко. Тривання договору встановлене на протяг 15 років.

● **Випущення другого британсько - американського сателіта** відбудеться у Веллопс Айленд у Вірджінії (ЗДА) в дні 25 березня ц. р., або зараз після цієї дати. Сателіт важить 150 фунтів і він має науководослідне завдання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

За три місяці

Вже тільки три місяці з кількома днями відділяють нас він найбільшої події в історії Американської України: відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, що має відбутися в суботу 27-го червня. Три місяці — небагато часу, але його ще досить, щоб ми всі до цієї великої події відповідно приготовились.

За підготову самої урочистости відповідає і нею клопочеться наш центральний Комітет Пам'ятника Шевченкові та його комісії, зокрема програмова і організаційна. З поданих уже до публічного відома загальних інформацій знаємо, що, крім найбільшої урочистости, себто відкриття пам'ятника, запляновано на 1-шу годину по полудні, передбачається о годині 11-ій перед полуднем маніфестаційний похід від площі біля обеліску Вашингтона, на якій вже від 9-ої години ранку почнеться збірка, головною Пенсилвенійською вулицею попри Білий Дім до площі, на якій стоятиме закритий пам'ятник. Безпосередньо після відкриття пам'ятника, під звуки безсмертного „Заповіту", має відбутися „Поклін Шевченкові" — процесія мас народу біля пам'ятника. Опісля відбуватиметься зустріч і концерт молоді, два репрезентативні концерти та величний бенкет з промовами й відповідною програмою. Передбачається, що багато учасників відкриття пам'ятника приїде до столиці вже в п'ятницю, отже вже й на той день увечері заплянowano відповідну імпрезу, як запляновано її і на неділю для тих, що ще залишаться в столиці. Комітет і окрема, заанґажована ним фірма публічного зв'язку вже починає наладнувати зв'язки із столичними властями та популяризувати заплянованi врочистості між населенням столиці і країни.

Все це, як сказано, є справою і головною відповідальністю Комітету. Але не меншу відповідальність маємо й ми всі, громадяни, та наші місцеві організації. За цих три місяці часу, що ще залишається до дня відкриття пам'ятника, ми повинні провести і завершити започатковану вже в багатьох громадах мобілізацію громадян до участи в урочистостях відкриття. Участь у відкритті пам'ятника буде зорганізована: виступатимуть наші організації із своїми прапорами та відповідними транспарентами. Підготова до того виступу повинна бути рівночасно акцією за трівали поширення й скріплення нашого організаційного стану. Наприклад, відомо, що головну увагу і ролю в урочистостях відкриття пам'ятника матиме наша зорганізована молодь, яка виступатиме в своїх однострях. Батьки і сама молодь повинні подбати, щоб якнайбільше її включилося в зорганізовані ряди. Це саме стосується й до загальногромадських організацій. Уявімо собі тільки, який не тільки хвилевий ефект, але й тривку вартість для популяризації нашої національної культури мав би виступ тисяч і тисяч дівчат і жінок у наших незрівнянних національних костюмах.

Рівночасно з цими заходами треба докласти зусиль, щоб список жертводавців на будову пам'ятника, який буде опублікований у Пропам'ятній Книзі і вмурований у підвалину пам'ятника, максимально збільшився як кількістю жертводавців, так і сумою пожертв.

При багатьох інших нагодах уже доказувано, яке величезне також міжнародне значення має справа пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Ми не виконали б нашого історичного завдання, якби впродовж цих трьох місяців зробили всього можливого, щоб відкриття пам'ятника відповідало величі нашого Кобзаря, якому цей пам'ятник ставимо для відзначення 150-річчя з дня його народження.

Важко оплачена помилка

Через два роки після закінчення другої світової війни, в 1947-му році, серед вірменської еміґрації в усьому світі зчинився рух. В газетах, в радіо, летючками розвела Москва широку пропаґанду за повернення вірмен на відбудовану нібито, „щасливу і квітучу" батьківщину, у „вільну й незалежну" Вірменську ССР. Збаламучені патріотичними закликами, почали вертатися до СССР десятки тисяч вірмен з Ірану, Сирії, Ливану, Греції, Єгипту, Франції й інших країн, куди вони еміґрували здебільша наприкінці XIX сторіччя, тікаючи від турецьких переслідувань і масакр. Верталися масово вірмени до Вірменії не для того, щоб будувати там комунізм, як передусім для того, щоб по десятиріччях скитання по всьому світі жити знову на своїй батьківській землі і вільно розвивати там свою культуру і мову.

У рямцях веденої в 1947 - 49 роках репатріяції виїхала також із ЗДА численна група вірменських іміґрантів, що закоренилися вже були в американському житті, особливо ж у стейтах середущої Америки, побудували собі доми, позаводили підприємства, увійшли в родинні зв'язки з людьми інших національностей. Попродавши все, що мали, накупивши різного знаряддя для відкриття нових підприємств і варстатів праці в совстській Вірменії, рушили вони кораблями в дорогу до вимріяної батьківщини. Але вже на кораблях, зближаючиь до Батумі над Чорним морем, вірменські поворотці почали усвідомлювати помилку, яку вони зробили, залишаючи Америку. Коли ж їх висадили на берег в Батумі, поскидали на купи все їхнє добро, вони збагнули, що попали не на батьківщину, а у велику тюрму, у створений Москвою під назвою „Вірменська ССР" концентраційний табір. Дехто, беручи за добру монету ґарантії й обіцянки совстського консуляту в Ню Йорку і совстофільських „проґресивних" організацій, які нереводили репатріяцію американських вірмен, пробував розглядатися в совстській дійсності і якось перебути кілька місяців, в переконанні, що совстська „гуманна влада" дозволить усім, хто схоче, вернутися назад до ЗДА. Але всі ті переконання, наївна віра в обіцянки й ґарантії совстських консулів і аґентур розвіялася дуже скоро. Над усіми поворотцями спустилася непрохідна, справжня таки залізна завіса. Дехто із сміливіших пробував добиватися дозволу на повернення до ЗДА через американську амбасаду в Москві, але таких потрактовано як зрадників, і депортовано до концентраційних таборів, де вони або погинули, або мусіли каратися аж до смерти Сталіна. Дехто пробував тікати навіть до зненавидженої Туреччини. У висліді з 312 осіб, одної з груп вірменів, що виїхали із ЗДА до СССР в 1947 - 49 роках, залишилося всього дві сотки живих, але й ті, не зважаючи на те, що вони витримали 15 років в умовах совстської дійсности, добиваються ще й тепер повороту до ЗДА.

Так замість батьківщини, вірмени із ЗДА знайшли в Совстському Союзі тюрму і неволю. Подібно закінчилися й інші такого роду совстські репатріяційні акції, особливо з кінця 1950-их років, коли із Арґентини, Бразилії та інших країн Південної Америки, як також із ЗДА, виїхали на батьківщину сотки українських, білоруських та інших іміґрантів. Усі вони, попавши в совстські заводські та колгоспні млини, ледве животіють, і єдиною їх мрією є одержати дозвіл на виїзд із СССР і повернутись до Америки. Так важко і гірко мусять платити за помилку свою чи своїх батьків люди, які повірили в совстську пропаґанду і пробували шукати в СССР того, чого там немає і бути не може — людської і національної свободи.

О. Жданович

НЕРВУЮЧА ПОЛІТИКА ДЕ ҐОЛЯ

Париж. — Нема сумніву, що з усіх державних мужів вільного світу ген. де Ґоль є предметом найбільшої уваги. Нема країни, преса якої не говорила б про нього — добре чи зле. Його лають в Америці й в СССР, його хвалять союзники одного і другого бльоку. Політика його викликає численні суперечливі коментарі й у французькій пресі. Секрету її ніхто не може розгадати. Ніхто не знає, чим цю політику пояснити, бо вона повна позірних протиріч.

Дуже речева й спокійна британська преса останнім часом підняла майже оркестровану кампанію проти політики де Ґоля. Зокрема, після „сердечних" заяв, що їх виголосив Підгорний під час відвідин групи членів Верховного Совєту СССР у Франції. Хвилює всіх ствердження Підгорного про відсутність суперечности інтересів між Францією та СССР і про можливість розгорнення торгівлі між цими двома країнами. Коли взяти до уваги, що ця візита й ця промова висланця Москви прийшли якраз після визнання Францією червоного Китаю, справді постає питання: на чому спирається політика де Ґоля і до чого вона прямує?

Більшість пресових коментаторів схиляються до думки, що основною причиною такої політики де Ґоля є бажання докучити ЗДА, показуючи повну незалежність Франції. Цього пояснення не вистачає, бож де Ґоль не думає виступати з Атлантійського Союзу і не зриває ніяких договорів з Вашинґтоном.

Один з найвизначніших французьких публіцистів, економіст, філософ і соціолог Раймон Арон, називаючи політику де Ґоля виявом „дитячої недуги старого французького націоналізму", намагається заглянути в, так би мовити, ідеологічні основи цієї політики. Він звертає увагу на те, що де Ґоль вважає націю за тривке історичне явище, не прив'язуючи ваги до ідеології. Тому, логічно, він не цурається зв'язків ні з Москвою, вважаючи режим за явище переходове, ні з Пейпінґом, вважаючи сучасний стан у Китаї лише за епізод у житті цієї найстаршої в світі нації.

Але й це — на нашу думку — не пояснює політики де Ґоля. Бож він, не прив'язуючи ваги до ідеології, бачить небезпеку, яку несуть тоталітарні червоні імперії, і саме він відмовлявся шукати способу договорюватися з Москвою, коли шукали того способу американці. Тож американці пішли на більше „відпруження" у відносинах з Москвою, як французи.

Проте, візита Підгорного й атмосфера, в якій вона відбувалася, доказують, що у відношенні де Ґоля до Москви існує суперечність. Та суперечності існують і на інших відтинках. Проголошуючи повну свою заанґажованість у спільному фронті вільного світу, де Ґоль робить вилім, починаючи від визнання червоного Китаю, а кінчаючи відмовою втручатися в справи Кіпру, хоч саме його пропонував Макаріос на посередника.

Суперечністю можна назвати також гостре атакування де Ґолем тих, що свого часу говорили про незалежність Альжиру, при одночасному веденні деколонізації, включно з певним опортунізмом у відношенні вже до самостійного Альжиру. Пасивно приглядається де Ґоль до того, як виживають французів з Альжиру, але раптом дає наказ своїм парашутистам інтервеніювати в Ґабоні.

Отже, суперечностей у його політиці багато. Але де їх нема? Англійці обурюються, що де Ґоль не хоче втручатися в справи Кіпру, але хто хоче втручатися? Чому нема таких претенсій до Італії чи Німеччини? Де Ґоль має намір торгувати з червоним Китаєм і заповідає збільшення торговельних оборотів із СССР. А хіба не робить цього Велика Британія? ЗДА також продають Москві збіжжя і торгують з червоним Китаєм через Гонґ Конґ, не кажучи вже про договори в справі культурної виміни з СССР, які далеко переходять те, що в цій ділянці робить Франція.

Амбітний де Ґоль має повне моральне право спитати: чому не вільно Франції те, що вільно Великій Британії чи ЗДА? Суть бо тут не в тому, що робиться, а в тому — хто рішає, що вільно робити, а чого не вільно.

Певно, де Ґоль у багатьох справах перебільшує. Що може виграти Франція на невтралізації Індо - Китаю? Хіба, як казав Арон, сатисфакцію, що передбачала поганий кінець. Що вона може виграти на збільшенні престижу Пейпінґу? Що їй з того, що т. зв. невтральні держави приплескують їй, коло вона ставить чоло ЗДА? Але чому де Ґоль не мав інтервеніювати в Ґабоні, коли те саме робила Велика Британія у своїх колишніх колоніях?

Ми ніяк не можемо погодитися з Р. Ароном, що тут має якесь значення націоналізм. Зокрема націоналізм, як ідеологія, бож де Ґоль до ідеології не прив'язує ваги. Це — звичайний політичний еґоїзм, що ніякого пояснення не вимагає. Можна хіба спитати себе: чому де Ґоль той еґоїзм так уперто виявляє, не зважаючи на озлоблення, що його це виявлення викликає?

При всьому своєму романтизмі, що виявляється в екзальтуванні Франції, де Ґоль є реалістом. Минуле його навчило, що реалізм — це єдиний засіб чогось добитися в міжнародній політиці. Хто дав би Франції будь-які права, при її участі у війні, коли б він не ставив політичної ваги французької проблеми на вістря ножа? При такому ставленні, він виграв для Франції багато, більше, як могли сподіватися найбільші фантасти.

В ім'я реалізму де Ґоль зрікся мрій про втримання імперії і пішов на деколонізацію. Побачивши, що альжирський нарід ніяких прав у рамах французької держави не хоче, він пішов на самостійність Альжиру, ризикуючи життям і популярністю серед тих, що його привели до влади. І знов же виграв. Виграв завдяки впертості, завдяки тому, що не звертав уваги на думку більшости, яка була за втримання Альжиру.

Отже, йому ясно, що він одинокий у Франції здібний провадити швидкі маневри, повороти на 180° чи й піруети колом. А вік його вже високий, і він мусить поспішати. Для чого? Щоб забезпечити Франції належне місце в світовому концерті. Де Ґоль бачить, що світ у повній мутації, все тріщить під натиском змін у господарській, технічній, а не менше й політичній ділянці; яка залежить від двох попередніх чинників. Але ясно йому також, що після періоду народжування нової доби, прийде період відносної стабілізації, як це бувало завжди в історії. Перед цією стабілізацією для Франції треба забезпечти місце.

Вашинґтон уже втрачає свій монополь у Південній Америці — де Ґоль нав'язує ближчі стосунки з Бразилією, Мехіко, Перу. Азія переживає божевільний злам — де Ґоль входить у зносини з Китаєм, бо чому там мають бути тільки англійські місії? Приходить атомовий вік, і Франція повинна мати в ньому свої позиції? Ведеться бій за т. зв. третій світ, чому Франція не має там здобути й собі симпатій?

Усе це робить де Ґоль, не оглядаючись на союзників. У політиці, як на війні і як у любові, всі засоби дозволені, аби лише вели до успіху.

К. Крупський

ПЕРФІДНІСТЬ РУСИФІКАЦІЇ

Співіснувальна політика, а в її рамках так званий культурний обмін не проходять безслідно попри етнічні групи в ЗДА, країни походження яких опинилися під диктатом Росії, в тому числі й попри українську спільноту. Коли б так можна було звести докупи сорокові роки нашого століття із останніми кількома роками так, як два предмети для порівняння, щойно тоді охнули б ми із здивовання, одначе не із здивовання, як змінився комунізм, а як змінилися ми самі.

Треба лише пригадати перші роки поселення української політичної еміґрації в ЗДА по другій світовій війні, коли листування з рідними в Україні здавалось немислимим. Нині зовсім мало є таких, які не переписувалися б „з домом". Що більше, між тим далеким домом і нашими людьми тут іде широкий обмін посилками, а дехто вже навіть їздив на відвідини туди, звідки в 1943 - 44 втік.

Чи пригадуємо собі, як у перших роках приїзду української політичної еміґрації до ЗДА і Канади її жахливо разила та наївність і необізнаність старшої еміґрації із ситуацією в Україні, з дійсністю комунізму в загальному? А тепер уявімо собі, що такий політичний стан потриває ще яких 15-25 років і за той час відійде назавжди більшість тих, що на власному тілі зазнали комунізму, а залишаться обізнані з ним лище теоретично в атмосфері співжиття. Тоді висланцям Москви ще легше буде заганяти в цапа українського еміґранта, який дитиною залишив рідну країну, а виростаючи у світі не дуже то хотів довідатися про те, як нарід країни його походження тяжко терпів і терпить у неволі. Здається, неприємно думати про це тепер, одначе потрібно не тільки думати, але й протидіяти. Мабуть, тепер більше як досі в нашій історії треба брати нам приклад із жидів. Коли американський жид у ролі журналіста чи представника уряду виїжджає до Совєтського Союзу, то в справі жидів він прислухається тільки до голосу жидів, а не до голосу уряду. Чи зуміють і наші діти прислухатись до голосу поневоленого українського народу, а не до голосу його поневолювача?

Крім шкідливої атмосфери т. зв. коекзистенції та ідей космополітизму, цілком леґально поширюваних тепер на Заході, в останніх роках долучився ще один пропаґандивний засіб Москви —совстська література, поширювана не тільки між українцями, але також між іншими етнічними групами, країни походження яких окуповані Москвою. Приватні патріотичні американські кола, які через цілу сітку радіовисилень та протикомуністичними публікаціями поборюють політику співіснування з комунізмом, вже давно звернули увагу на совєтську літературу, що тисячами тони доставляється до ЗДА. Очевидно, що того, хто має вироблений погляд на комунізм, не захитає ніякий дурман, але, на жаль, знаходяться й такі, що падають його жертвою.

Перед нами кілька в Україні виданих книжок, самий вигляд яких виразно промовляє про поневолення нашої Батьківщини. Не в одній країні Европи та й тут на американському континенті, доводилось нам оглядати книжки, але такого нещасливого вигляду книжки не доводилось бачити. Навіть німці з їхнім надмірним „шпарен" під час війни не видавали таких убогих на вигляд книжок.

Беремо до рук першу з цих книжок. Це — „Курс сучасної української літературної мови", частина I, видана в 1961 р. видавництвом „Радянська Школа". На першій сторінці сказано, що це — „підручник для факультетів мови і літератури педагогічних інститутів". В Америці найдешевшу книжку не видається на такому пожовклому, слабому папер, так недбало зшиту й оправлену.

Читаєте вступ до цього підручника. Скільки в ньому дешевої пропаґанди, зовсім не пов'язаної з мовознавством! Цитати не тих, що творили та плекали українську мову, а москалів, найбільших українножерів. Серед цієї мішанини немало очевидної брехні. Ось, наприклад, стверджується факт, що українська мова зазнавала жахливого утиску в царській Росії, цитується слова Валуєва „ніякої малоросійської мови не було, немає й бути не може", але говориться про це так, начебто українська мова щойно тепер має в Україні повну свободу розвитку. В іншому місці автор лає українських буржуазних націоналістів за те,. що вони „намагалися відірвати українську мову від братньої російської мови". Отже, яка різниця між ціллю царської і комуністичної Росії?

Ще дивачніше виглядає „Український правопис", виданий Академією Наук Української ССР, також у Києві в 1961-му році. В кінці цієї книжки дано дещо кращий папір, який виразно відрізняється. Може це зроблено з респекту до „братньої мови", бо якраз на тих біліших сторінках вміщено „граматичну термінологію в українській і російській мові".

Третя книжка це підручник „Ігри та розваги", виданий у Києві в 1961-му році тою ж таки „Радянською Школою". Це великий 452-сторінковий підручник. Папір і оправа дешевенькі. Методика добра, але тематика і зміст русифікаторські. У формі гри і забави вводиться тут для дітей царів — гнобителів України, російських полководців, поетів та письменників. Десь там згадується Шевченка, але тільки на те, щоб доказати його любов до „братнього" російського народу. У формі гри є такі питання, як: „Коли Україна воз'єдналася з Росією" і т. п.

Візьмім ще таку книжку з невинною назвою „Народні усмішки", видану Державним Видавництвом Художньої Літератури" (Київ, 1962 р.). Це книжка малого формату, виглядає краще, як згадані вище підручники, і має кращий папір, але 174 її сторінки виповнені висміванням релігії Петлюри, українських панів і інших „буржуазних націоналістів".

Співаник „Народні перлини" має 230 сторінок, але слова „Україна" тут не зустрінете. Значить, патент на любов до своєї батьківщини в Совєтському Союзі має лише „старший брат".

Українська преса у вільному світі повинна звертати увагу на книжки, що приходять з України, і давати їм належну оцінку. Нехай широкі кола нашого громадянства знають, що кожна книжка, яку там друкують, підлягає більшому або меншому спотворенню.

Думаю, що такі книжки, як згадані підручники, можна використати на українських виставках для американської публіки. З відповідними інформаціями вони зроблять багато проти тих, хто їх пускає в світ. Американці дуже меткий нарід, і, як тільки покажете їм цей овоч ,відразу матимуть образ того, що несе світові комунізм.

Ми бачили совєтську виставку книжок в Америці у 1961-му році, але тоді такого краму, як оці українські підручники, не показували.

МИСТЕЦЬ

Сл. пам'яті артиста-маляра Степана Луцика*)

На Альпах сніг
у далині біліє,
А в Нього льон
на полотні розцвів,
Як серед рідних
лагідних ланів,
Як ти цвітеш,
надірвана надіє...

Невтомне серце
б'ється і радіє,
Коли Він пензлем
воскресить зумів:
Стрілецтво, бій,
і прапори, і Львів, —
Тебе, нестихла
визвольна стихіє!..

Отут, під дубом,
на чужій землі,
Задивлений,
Він бачив ув імлі,
Гірській імлі,
похмурій і недобрій,

Нову картину:
чайка у степах
Крильми торкає
сонце в небесах
І звеселяє
обгорілий обрій.

МИКОЛА ЩЕРБАК

*) Сонет, навіяний під час спільного перебування з артистом-малярем Степаном Луциком в чужих Альпах після війни. — М. Щ.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(11)

3. Щоб був один Сейм або Рада Слов'янська, де б сходились депутати од усіх Речей Посполитих, і там розважали би і порішали такі діла, котрі б належали до цілого Союза Слов'янського.

4. Щоб у кожній Речі Посполитій був свій правитель, вибраний на года, і над цілим Союзом був би правитель, вибраний на года.

5. Щоб у кожній Речі Посполитій була посполита рівність і свобода, і станів не було овсі.

6. Щоб приймано депутатами й урядниками не по роду, не по достатку, а по розуму й просвіщенності, народним вибором.

7. Для того, щоб св. Віра Христова була основою закона і общественної справи в цілому Союзі і в кожній Речі Посполитій.

Отсе вам, братія українці обох сторін Дніпра, подаєм на увагу: прочитайте пильно, і нехай кожен думає, як свого дійти, і як би лучче воно було. Коли ви об сім станете думати, то в той час, як прийде пора говорити об сім, вам Господь дарує змисл і уразуміниє". (Ом. Цісик, Політичні поеми Т. Шевченка, Коломия, 1925, ст. 87-88).

Ми вже згадували вище, з яким захватом говорили про Шевченка найвизначніші члени Кирило-Методіївського Братства П. Куліш і М. Костомаров. Тепер уже доведено, що Шевченко, хоч формально не належав до Братства, відіграв найважливішу ролю в формуванні його ідеології, забарвленої українським месіянізмом. В „Книгах битія українського народу" читаємо: „. . . всі язики скажуть, показуючи на те місце, де на карті намальована Україна: „От камень, єгоже небрегоша зиздущії, той бисть во главу угла". (Камінь що його відкинули будівничі, став наріжним каменем)*.

Студент Юрій Андрузький, зізнаючи на слідстві в справі братчиків, казав, що він „плакав, коли слухав і читав Шевченкові твори". Шевченко, казав він, був представником крайньої української партії в Братстві, що мала на меті відродити Гетьманщину, як окрему державу, або в слов'янській федерації. З „українських гетьманів найвище підносив Івана Мазепу". („Кобзар", Вінніпеґ, III, ст. 13). Л. Коваленко говорить повну неправду, твердячи, що „Шевченко „різко осуджував зраду Мазепи, який запродався шведському королеві". (ст. 40).

Проф. Л. Білецький ствердив, що „концепція Шевченкової історіософії найкраще виложена М. Костомаровим в „Книгах битія українського народу" („Закон Божий"). На думку проф. Білецького, Шевченко продумував „визвольну боротьбу українського народу у двох плянах: 1. у пляні реальної історії України і 2. в пляні ірреальнім, в пляні Божого призначення України, виконати у вищім сенсі діло, на яке український нарід був Богом вибраний. Але, щоб цей останній плян збагнути до найближчих основ його суті, Шевченко цю релігійно-месіяністичну концепцію оновлює, збагачує суто національною силою українського народу".

На думку проф. Білецького, дотеперішні історики збагнули тільки зверхню „історію реальних подій, що їх оспівує Шевченко у своїх творах, але не торкнулись того другого пляну його історіософії". (Там таки, II, 28). М. Драгоманов багато писав про це, але на те тільки, щоб висміювати українського поета, а не на те, щоб його думки вияснити. Не могли вияснити цієї проблеми марксистські, комуністичні чи ліберальні та матеріялістичні критики, для яких злочином було „біблейство" автора „Кобзаря", коли в Західній Европі проголошувано вже соціялістичні гасла, від яких сподівалися ущасливлення людства.

Проф. Білецький вважає, що „для Шевченка історичні факти боротьби українського народу були тільки вихідним пунктом, конкретними емпіричними прикладами, ніби зривами народу, що проривались назверх в обороні свободи, віри й батьківщини. А сама суть ховалась, з одного боку, в глибинах надприродного Божого закону, Божого права, а з другого боку в глибинах давніх стремлінь його духа прямувати до його політики, національної правди й сенсу визвольної боротьби та прямувати до власної свободи". Проф. Білецький пише: „Перед поетом розкрилась вся історія України, як відкрита книга Божого провидіння, розкрилась у глибинах національного духа наявна присутність Бога, в ім'я якого Нація боронить себе і свій край . . . Шевченко знайшов своє виїмкове місце в історичнім процесі національної визвольної боротьби, збагнув трагедію України й пережив її, як свою власну". (II, 30).

Про це найкраще свідчить уривок із „Безталанного", написаного 1843-го року:

О святая!
Свята батьківщино моя!
Як поможу тобі в одчаю, —
І ти закована, і я . . .
Скажу тиранам Божу волю, —
Не зрозуміють, не приймуть!
І на твоїм широкім полі
Камінням вісника поб'ють!
Знесуть високії могили
І понесуть із словом зла!
Тебе убили, розчавили
І восхвалять заборонили
Твої великії діла!
О, Боже сильний і правдивий,
В Твоїй руці — життя і смерть —
Вдягни у славу свою твердь
І сотвори святеє диво —
Воскреснуть мертвим повели!
Благослови возстать собором
На подвиг новий і суворий —
На чин викуплення землі,
Землі повитої в неславу,
Стократ политої криваво,
Колись преславної землі.

Оцей уривок з поеми Шевченка, „Безталанний" (1843 р.), в перекладі О. Стефановича, свідчить про те, що український поет, як пише Л. Білецький, дійсно „знайшов своє виїмкове місце в історичнім процесі національної визвольної боротьби, збагнув трагедію України й пережив її, як свою власну" (II, 30). Алеж не тільки тоді, але й тепер є численні між нами, які „не зрозуміють, не приймуть Божої волі", а „вісника цієї правди — поб'ють камінням".

Тому нічого дивуватися, що і М. Драгоманов ганив Шевченка за те, що нібито не йшов із духом часу. Алеж це не зовсім правдиво, бо в 1840-их роках в Европі були визвольні національні рухи, які проявилися революціями в 1830 і 1848 роках, польським повстанням в 1830 році, свідком якого був 16-річний Тарас, визволенням Греції, в обороні якої згинув славний англійський поет Байрон.

Шевченкова історіософія була в дусі романтизму, що тоді кінчав свою славу в европейських літературах. Шевченко ніколи не заломився в безнадії, бо християнський світогляд дав йому „віру й сили піднести перед цілим світом голос в обороні свого народу . . . Оцю надію поета підтримував його погляд на історію України, як на ступневе розкриття в ній волі Божої й абсолютного духа Нації, що в покликанім народі живе і здійснює своє призначення не як невмолимий фатум, а як Провидіння Боже". (ст. 36).

Що Шевченко вірив у поміч Божу для всіх поневолених і покривджених, переконує нас те, що в його творах є численні місця, які це засвідчують. Комуністичні критики та їхні підлизайки про це не згадують. Але ми цього не сміємо робити.

* Ці слова взяв Шевченко за мотто до поеми „Єретик".

Свято Державности і Соборности України в Сиракюзах, Н. Й.

26-го січня місцевий відділ Українського Конгресового Комітету Америки при співучасті Організацій відзначив акт проголошення Державности і Соборности України.

Голова місцевого відділу УККА Іван Пігуляк відкрив Свято, відзначивши історичне значення проголошення Незалежности і Соборности Української Держави, чим заманіфестовано право нашого народу будувати самому своє життя.

Учні 3-ої кляси школи українознавства Ляля і Андрій Войтовичі, Дарка Гриців, Богдан Тишко і Василь Щурик гарно продеклямували вірш Лесі Храпливої „Віяв нічччю вітер". Деклямація закінчується і на сцену виходять з гербами складових частин України у відповідних строях учениці 11-ої кляси Ірця Богайчук, Ірця Граб, Люба Мазурик і Ганя Полівчак і читають вірш Колеси „Україні". Саме цей вірш підкреслив одностайність всього країнського народу в боротьбі проти комуністичних загарбників нашої Батьківщини. Відому народню пісню „Крилець, крилець" дуже гарно проспівала пластунка Ганя Возняк при фортепіяновому супроводі пластунки Ірини Купровської.

Святкову доповідь прочитав проф. Григорій Яловий, що в ній висвітлив становище на Україні в часи проголошення Незалежности і тим вияснив причини опанування большевиками української території. Старша ланка юного СУМ-у в складі Ірці Богайчук, Гані Полівчак, Ореста Грицика і Ділая прочитала вірш Черкасенка „Воля" і була нагороджена гучними оплесками присутніх. Дві повстанські пісні „Я сьогодні від вас від'їжджаю" та „Світить місяць" виконано гарно пластунками Ганею Возняк та Іриною Купровською. Старшою ланковою юного СУМ-у в складі: Марії Бабецької, Люби Каролишин, Марти Лиховід та Михайла Бриндзі і Богдана Данкова був переданий дуже гарно вірш Олеся „Щастя у нас було", що створило урочистий настрій у слухачів. Найкращою точкою свята був монтаж твору Лесі Храпливої „Що розказувала бабуся", який виконувала пластова молодь. Ролю „Бабусі" досконально провела Краус і це гучно відмічено присутніми. Вірш Олеся „Як дзвони радісно гудуть" виконано пластунами Володимиром Мазуриком, Петром Пилипишиним та Тарасом Рубичем. Членкиня ОДУМ-у Ніля Коваленко прочитала вірш Цибульського „Моїй Україні" і була нагороджена оплесками. Далі виступив хор „Сурма" під диригуванням Зенона Мягкого і проспівав „Наш рідний край" — муз. Третяка, „Вилітали орли" — муз. Стеценка та „Засяло сонце золоте" — муз. Недільського, і, як завжди, був дуже тепло прийнятий слухачами.

Свято закінчилося відспіванням всіма присутніми національного гимну.

О. М.

Перед 27-им червня у Вашингтоні

Всі трудноці, що стояли на шляху до здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, за нами. Залишилось тільки приготовитися до величавого відкриття пам'ятника в нашій столиці та зібрати принаймні 50.000 українців на цю урочистість. А тут зароїлось від критики по газетах, а на місцях почали ходити дивовижні вигадки. Не минуло це й нашого міста. Хто їх пускає, тяжко знати. Дивно, що наші газети вділяють місця на такі теревені.

Панове „Клюбу Круглого Стола" в Торонті висунули тезу, що це не має вартости, коли подаровано саму площу в столиці, бо сам пам'ятник повинен би збудувати за державні гроші Уряд ЗДА. („Народна Воля", І. К.). От, побожне бажання. Самі печені голуби летять в рот. Я думаю, що найбільшою гордістю кожного з нас є те, що па'ятник збудують за наші гроші. Було б найбільшим соромом для нас, українців, щоб уряд будував нам пам'ятник нашого Шевченка.

Як один із збірщиків у Флінті, Мишиґен, на пам'ятник Шевченкові, з великою присмністю стверджую, як щиро й жертвенно поставилися люди до цієї збірки. У нас є тільки 50 родин, що разом жертвували понад $1,100.

Перший раз жертвовано пересічно по $5.00. Дізнавшись, що на нашу громаду приділено $1,000, люди жертвували вдруге, й наложену суму виконано. А багато було таких, що казали: — як вам не стане приходіть ще. Тепер, коли почалась ця критика, люди жертвують втретє.

Радите не писати листів до конґресменів, мовляв: листи некультурно й неграмотно написані. Панове, не дуріть самі себе, листи — це вияв народу, й вони мають вартість тільки тоді, коли їх пише цілий народ. Було б річчю ненормальною, коли б усі листи були писані академічним стилем. Бо кожна нація складається з професорів, інженерів, робітників, селян і т. д. Це добре знають наші конґресмени, і для них вартість має кожний громадянин, та його думка висловлена листом.

Заклик ред. В. Душника в нас на святі 22-го Січня — пишіть, пишіть, як умісте, тільки пишіть! — має повну й живу вартість. Треба тільки радіти, що УККА стоїть на цьому становищі.

У нас пускають нісенітниці: Шевченко не подібний до себе. Шевченко не був паном. Має мати вуса. Обов'язково кучму і т. д.

Все це дешевенька пропаганда. Це пускають люди, що мало жертвували на пам'ятник, і щоб оправдати себе самого, (бо совість гризе), — шукають „кістки в молоці".

Це є ненормальне явище. Треба всім нам приготовлятись до 27-го червня. Всі наші „круглі чи квадратні столи" повинні тільки над цим і думати.

Бо це є останній і може найважніший крок у цій кампанії. Це добре знають наші „приятелі". От, не дай Боже, як би нас не було 50,000 на відслоненні пам'ятника Шевченкові. Тоді було б радости, крику й шуму.

Тому вся наша сила й енерґія мусить бути віддана за якнайбільшу кількість українців на відслоненні пам'ятника Шевченкові. Все інше відсуньмо на другий плян, а критику залишім на пізніше.

Всі наші товариства, організації та їхні газети, повинні вже тепер почати кампанію, бо це направду короткий час.

Всі ми разом пляннуймо наші зустрічі на день 27-го червня під пам'ятником нашого Кобзаря у Вашингтоні.

Стефан Стефанів

ПОДЯКА

Дирекція Українського Військово-Історичного Інституту НТШ складає щиру подяку

ВПрп. о. д-рові Володимирові КЛОДНИЦЬКОМУ

з Нюарку, Н. Дж.

за щедрий дар в сумі **СТО долярів** на придбання звукозаписувального апарату для потреб Інституту.

За Дирекцію УВІ Інституту:

З. СТЕПАНІВ, директор **М. ЗАКЛИНСЬКИЙ**, секретар

Січневі Роковини Соборности України в Омага, Небраска

Заходом Відділу УККА при співпраці Української Католицької Парохії і існуючих українських товариств і організацій міста Омага підготовано і відзначено Роковини 22-го Січня урочистою програмою.

Делеґація українців відвідала Управу міста, а президент міської ради Г. Тростін в заступстві хорого мейора міста видав Проклямацію, якою проголошено 22-го Січня Українським Днем.

Академія почалась внесенням прапорів і відспіванням американського і українського гимнів студентами середніх шкіл в українських народних сторях. — Пан В. С-ий привітав присутніх та попросив місцевого пароха о. В. Возняка провести молитву в наміренню українського народу.

Програмою проводив О. С-ий, який відчитав Проклямацію мейора, п. О. Продивус відтав реферат анлійською, а п. М. Воробець українською мовами. Присутні представники інших національностей і представники адміністрації склали привітні ґратуляції. На окрему увагу заслуговує слово стейтового сенатора п. Е. Магоні, який висловив своє вдоволення з культурного відзначування українцями Омага Дня своєї Незалежности, та закликав своїх співгромадян — американців, зірвати з байдужністю і легковаженням у відношенню до державних проблем, уважно простудіювати долю поневолених народів, в тому числі українського народу, який перший поставив збройний спротив комунізмові. Його промову заля нагородила довго - тривалими оплесками. Відтак відчитано приготовлені резолюції, які прийнято та вислано до конґресменів і сенаторів стейту Небраска до Вашингтону.

П. Теодор Ткач відспівав гарним тенором три пісні при акомпаніяменті п-ні Акулової Стефанії, а на закінчення студенти відспівали „Боже, вислухай благання", підхопленого цілою залею.

Після програми пані гостили присутніх при звуках музики, а запрошені гості при спільній гутірці забавлялись до пізньої ночі.

При цьому Екзекутива Відділу УККА почувається до милого обов'язку подякувати своєму душпастирові о. В. Возняковї, що мимо поганого стану здоров'я після операції, своєю присутністю дав добрий приклад пошани до нашої славної історичної минувшини, а також усім виконанням програми, а зокрема шановним паням, за їх безкорисний труд.

В. С. і С. Акулова

Балтімор в поклоні Шевченкові

З приводу 150-річчя народин Т. Шевченка відбувся в Балтіморі, Мериленд, 16-го лютого перший Шевченківський Вечір, присвячений Шевченковій поемі-містерії „Великий льох". Поему відчитала п. Лідія Лемішкова, після чого д-р Ярослав Шав'як познайомив слухачів з думками академіка Степана Смаль-Стоцького про цю поему.

Другий Шевченківський вечір відбувся 1-го березня і був присвячений Шевченковому „Посланію" („До мертвих і живих . . ."). Поему відчитала п. Лідія Шав'як, а п. Клим Баб'як відчитав інтерпретацію цієї поеми академіка Степана Смаль-Стоцького.

Балтіморська громада проявила зацікавлення обидвома вечорами і заля „Самопомочі", де вони відбувалися, була виповнена слухачами, між якими було чимало студентів та учнів з гайскулів.

Третій Шевченківський Вечір у Балтіморі відбудеться 22-го березня, і тоді д-р Борис Ржепецький та проф. Антін Малюца доповідатимуть про Шевченка-маляря, ілюструючи свої доповіді Шевченковими картинами.

Шевченківський Вечір запляннований на 5-го квітня і є призначений для учнів українознавчих шкіл Балтімору. Тоді Юрій Ілінський змалює шкільній молоді життєвий шлях Шевченка, а учні продеклямують декілька творів поета, що будуть ілюструвати доповідь.

Останній Шевченківський Вечір відбудеться 12-го квітня і буде присвячений Кирило-Методіївському Братству, про яке доповідатиме мґр. Анатоль Вулавка.

150-річчя народин Шевченка Балтімор зустрічатиме теж врочистою Шевченківською Академією, що відбудеться 19 квітня, а 25-го квітня шкільна молодь складе поклін Шевченкові на своєму, спеціяльно зорганізованому — Шевченківському Ранку. Тепер відбувається інтенсивна підготовка до програм обидвох імпрез.

Всіми цими громадськими виявами пошани до культу Шевченка в цьому році керує в Балтіморі окремий Шевченківський Ювілейний Комітет, зложений з представників усіх балтіморських організацій і товариств, який очолює д-р Ярослав Шав'як. Цей комітет поставив собі теж завдання змобілізувати якнайбільше число балтіморців до участи у відслоненні пам'ятника Шевченкову у Вашинґтоні 27-го червня. Понад 400 балтіморців вже зголосило свою участь.

Богдан М-ський

Студентський вечір у Вашингтоні

Часто чуємо між нашим старшим громадянством що молодь не цікавиться українськими справами. Але коли подивитися на з'їзди, студійні конференції й інші студентські сходини, то можна переконатися, що це не так. Студентський вечір, зорганізований осередками Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ), є тут добрим прикладом. Відбувся цей вечір при Католицькім університеті Америки у Вашингтоні 7-го березня заходами осередків діяльности ТУСМ-у, Вашинґтон і Філядельфія.

В програму вечора, який відкрила студ. Орися Пащак, голова ОД ТУСМ-у Вашинґтон, а проводив інж. Богдан Кульчицький, голова Головної Управи ТУСМ-у, входили доповіді, а саме: „Московські впливи на американських університетах та українська студіююча молодь" — Леся Чорнобрива, „Чому потрібні ідеологічні товариства?" — Христя Кульчицька, та „Микола Міхновський — наш Патрон" — Богдан Керницький. У продовженні відбувся панель на актуальні аспекти міжнародних подій і української визвольної політики, в якім брали участь студенти Орися Пащак й Іван Корж (Вашинґтон) та Зеновій Филипович і Олег Лисяк (Філядельфія). Студенти висказували свої думки на такі порушені теми як коекзистинція Сходу і Заходу, перспективи поневолених народів у теперішню пору, можливості для повалення московської імперії, завдання студентських організацій на еміґрації, та інші.

В дискусії по доповідях і панелях можна було спостерегти два протилежні напрями, а саме: деякі старші віком студенти-дискутанти ставилися неґативно до української національної справи та ідеологічних товариств, кажучи, що ми тепер американці і до життя інакше повинні ставитися. Молодші студенти, які у більшості Рідного Краю не знають, авважали за конечне продовження праці в ідеологічних товариствах, де можна сполучити свою професійну науку з працею для поневоленої, але не покореної України.

Б. Керницький

Створено Комітет для вшанування Тараса Шевченка в Шикаґо

Усуботу 14-го лютого відбулося перше засідання представників українознавчих шкіл, батьківських комітетів, молодечих організацій та студентських громад для створення комітету для вшанування українською молоддю 150-ти річчя з дня народження Тараса Шевченка.

Збори вибрали комітет для переведення імпрези молоді на весні, правдоподібно в Арморі Гол, в Гумболд Парку перед датою 27-го червня, відкриття пам'ятника у Вашинґтоні. В цім святі має взяти участь вся українська молодь міста Шикаґо.

До комітету увійшли: проф. А. Антонович — голова, два заступники — один від Пласту, а другий від Студентської Громади (організації виділять осіб, які найкраще надаватимуться на згадані пости), М. Куляс — секретар (ТУСМ), Б. Войтович (Обнова), — скарбник, Іван Павлюк (СУМА) — орг. реф., Марценюк — програмовий, Олексій Коновал (ОДУМ) — реф. преси та інформації, та члени: один від СУМА на Борнсайд, СУМА середній південь, СУМА ім. Павлушкова. До Контрольної Комісії вибрані: інспек. А. Лобачевський, проф. Берестенський та п. Дахнівська.

Поклін молоді з нагоди 150-ти річчя з дня народження Кобзаря України Тараса Шевченка має розпочатися походом організацій з своїми прапорами під звуки оркестр, після чого відбудеться святочна програма, яку комітет в порозумінні з організаціями та школами молоді опрацює.

Українська шикаґівська громада мусить приготовитися до масової поїздки потягом, автобусами, автами чи літаками на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Всі дороги в червні мають вести до Вашинґтону! Покажімо американцям, що ми можемо гідно вшанувати нашого пророка й показати нашим противникам з „Вашинґтон Пост", Москві та російським єдино - неділимцям, що ми знаємо хто ми, чиїх батьків, ким, за що закуті.

Реф. Преси Комітету

ЗБІРНА ПОЇЗДКА НА ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ В ВАШИНҐТОНІ

(Загальні інформації)

У зв'язку з відкриттям пам'ятника Шевченкові в Вашинґтоні, що його визначив головний нюйоркський Комітет на 27-го червня 1964 р., Шевченківський Комітет в Шикаґо плянує збірну поїздку окремим поїздом з нашої Громади (з Шикаґо й околиць), якщо зголоситься відповідна кількість учасників. Мінімальна кількість, потрібна до окремого поїзду — це принайменше 500 осіб.

Точні інформації про час від'їзду та приїзду, назву залізниці, поїзду, ціни заліз. квитків та всі інші потрібні подробиці подамо своєчасно окремими повідомленнями в пресі, радіо і т. п.

Для загальної орієнтації кандидатів до поїздки подаємо покищо таке: Час виїзду з Шикаґо — п'ятниця, 26-го червня 1964 р., коло години 4-ої по полудні.

Час від'їзду з Вашинґтону: неділя, 28-го червня — коло год. 4:30 по полудні.

Ціна залізничого квитка в обі сторони, зниженого, — між 42 до 44 дол. (залежно від кількости учасників і залізничої лінії), а для молоді половина повної ціни. Нормальна ціна залізничого квитка для старших виносить дол. 60.89, вагонами т. зв. „коуч". У спальних вагонах, що є долучені до поїзду, того роду знижка не обов'язує.

Програма відкриття Пам'ятника так зложена, що дає можливість відвідати також декілька цікавих місць столиці (Конґресу і т. п.).

Цих декілька, далеко неповних, інформацій подаємо для тих, що, працюючи, мусять заздалегідь, на кілька місяців наперед, так уложити свій вільний, призначений для поїздки час, щоб опісля не мати непотрібних труднощів на місцях своєї праці чи в школі.

Будемо вдячні за зголошування, почавши вже від місяця січня 1964 р. своєї участи в поїзді до Вашинґтону, щоб можна було заздалегідь знати приблизну кількість учасників. Це потрібне тому, що управа дотичної залізниці повинна мати замовлення поїзду на кілька міняців наперед, з уваги на обставину, що вже від квітня ц. р. будуть організовані нею поїзди на Світову Виставу в Ню Йорку і до тієї цілі мусить віддати ввесь свій запасовий залізничий виряд.

Зголошення приймає Канцелярія Шевченківського Комітету в Шикаґо, що міститься при 841 Н. Вестерн Евню, 2 фл. (Дім УНС).

Приміщення в готелях у Вашинґтоні будуть замовлені заздалегідь відповідно до побажань поодиноких учасників, які вони зголосять у Комітеті.

Під кінець повідомляємо, що Свято в пошану Т. Шевченка з приводу 150-ліття з дня його народин відбудеться в Шикаґо дня 15 березня ц. р.

Шевченківський Комітет в Шикаґо

Українська хроніка

● Український Військово - Історичний Інститут НТШ влаштовує в суботу, 21 березня 1964 року, в год. 6-тій вечером, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — черговy Наукову Конференцію, на якій о. д-р Володимир Клодницький виголосить доповідь на тему „Галицька залога в м. Хмельнику на Поділлі та військова адміністрація того ж района в рр. 1919-1920". Конференцію проводитиме сотник З. Стефанів. Конференція є призначена для ширшого громадянства.

● 64-ий Відділ Союзу Українок в Ню Йорку влаштовує товариську зустріч з маляркою Марією Гарасовською-Дачишин, перша виставка малярських праць якої відбувається тепер у Ню Йорку. Зустріч відбудеться в неділю 22 березня ц.р. о год. 3-ій по полудні в домівці Відділу в Українському Народному Домі, кімната ч. 31.

● Ширші сходини земляків Чортківської округи, замешкалих на терені Ню Йорку й околиці, відбудуться в неділю 22 березня ц.р. о год. 3-ій по пол. в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу при 149 Друга Авеню в Ню Йорку. На порядку нарад звідомлення ділового комітету і справа матеріялів та видання Історично - мемуарного збірника про Чортківську округу.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідньою, Приятелями і Знайомими, що в вівторок, 17-го березня 1964 р. упокоївся в Бозі прийнявши Найсвятіші Тайни наш Найдорожчий ЧОЛОВІК і БРАТ

бл. п. СТЕПАН ЛАПЧАК

проживши 67 років, народжений в с. Яблонівка, пов. Підгайці в Україні.

Панахида в четвер 19-го березня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

Похорон в п'ятницю 20-го березня 1964 р. о год. 9-ій з похоронного заведення, а о год. 10-ій ранку з церкви Св. Хреста в Асторії, на цвинтар св. Михаїла в Асторії.

Залишив в глибокім смутку:

в Америці:

дружину — ОЛЕНУ

брата — ЄВГЕНА ЛАПЧАКА

куманів — ПЕТРА ЛАПЧАКА і ВАСИЛЯ КЛЮКЕВИЧА

в Краю:

сестру — МАРЦЮ

братів — ДМИТРА і МИХАЙЛА з Родинами

братову — ОЛІМПІЮ ЛАПЧАК з Родиною

✝

В глибокому смутку сповіщаємо Рідню, Друзів, Знайомих та Земляків в Україні і на чужині, що наш Дорогий та Незабутній МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

сл. п. МИКОЛА ДАНИЛИН

помер після важкої недуги в лікарні St. Mary's Hospital в Пасейку, дня 17-го березня 1964 р. проживши 55 років.

Панахида за Душу Покійного буде відслужена в п'ятницю, 20-го березня 1964 р. в год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Mc Nerney-Burnadz Memorial Home, 371 Lakeview Ave., Clifton, N. J.

Похоронні відправи в суботу, 21-го березня 1964 року о год. 8:30 рано. Винос Тіла з пох. заведення в год. 9-ій до Укр. Кат. Церкви св. о. Николая в Пассейку, відтак на цвинтар Кальварія в Пассейку.

Опечалені болем

ДРУЖИНА, СИН і РОДИНА — (в Рідному Краю)

РІДНЯ, ДРУЗІ та ОДНОСЕЛЬЧАНИ з села Звенигорода в ЗДА і Канаді

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

✝

Повідомляємо з сумом Членів 28 Відділу ім. Т. Шевченка та других Відділів УРСоюзу та Приятелів і Знайомих, що фінансовий секретар того ж Відділу і заступник голови Комітету Злучених Відділів УРСоюзу в Ню Йорку

сл. п. МИКОЛА ДАНИЛИН

відійшов у Вічність, дня 17-го березня 1964 року в Пассейку, Н. Дж.

Панахида за Душу Покійного буде відслужена в п'ятницю, 20-го березня 1964 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні M. Nerney-Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N. J.

Похорон — в суботу 21-го березня 1964 р. о год. 8:30 рано. Винос Тіла з пох. заведення о год. 9-ій ранку до укр. кат. церкви св. о. Миколая в Пассейку, відтак на цвинтар Кальварія в Пассейку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА 28-го ВІДДІЛУ ім. Т. ШЕВЧЕНКА УРСоюзу в Ню Йорку

УПРАВА КОМІТЕТУ ЗЛУЧЕНИХ ВІДДІЛІВ УРСоюзу в Ню Йорку

Дня 21 березня 1964 р. (субота)

о годині 8-ій веч.

в Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

відправиться

ПАНАХИДА

ЗА СПОКІЙ ДУШ СЛ. П.

Меланії Витвицької

Емілії Дрогомирецької

Мирослави Драган

Лідії Постолюк

НА ЯКУ ЗАПРОШУЄ

КОМІТЕТ ПАНЬ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

Не маючи змоги скласти квітів на свіжу могилу нашої Найдорожчої МАМИ

Анни з Пеленських Ліщинської

яка померла на Рідній Землі,

складаємо даток 20.00 долярів на пам'ятник ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ у Вашинґтоні.

Софія і інж. Михайло ЛІЩИНСЬКИЙ

Філядельфія, березень 1964 р.

Замість квітів на могилу

бл. п. ІРЕНИ КАЛИМОН

жертвує десять долярів на Дар Українському Воєнному Інвалідові

Осип УТРИСКО

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає про нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди нерідко чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значіння.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошення надсилати до:

За новим стилем до 20-го БЕРЕЗНЯ ц. р.
За старим стилем до 25-го КВІТНЯ ц. р.

"SVOBODA" — 83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

З І СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — „Тризуб" Філядельфія, футбольні змагання двох чільних українських клюбів на Сході ЗДА за Чашу УНСоюзу відбудуться в неділю, 22-го березня 1964, о год. 3.00 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій Вулиці та 31-ій Евню у Колєдж Пойнті, Н. Й. На цьому жгрищі цікавий передзмаг за мистецтво Американської Футбольної Ліги між жидівською дружиною „Гакоах" і італійською одинадцяткою „Бока Джуніорс", який почнеться о год. 1.30 по полудні.

„Чорноморська Січ" Ньюарк — „Юрик Тракерс" Філядельфія, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги, відбудуться в неділю, 22 березня 1964, о год. 2.30 по полудні, на грищі при 29-ій і Камбрія Вулицях у Філядельфії.

Шістковий турнір футболу, з участю двох українських клюбів, УСК-у Ню Йорк і „Чорноморської Січі" Ньюарк, буде продовжуватися в залі Армори при Магнолія і Волнат Вулицях в Елизабеті, починаючи від год. 6.45. Цього ж вечора турнір буде закінчений фіналом.

Відбиванковий турнір за першість СУАСТ — Схід жіночих і чоловічих дружин відбудеться в суботу 25-го квітня 1964 в залях УМСА в Ню Гейвені. Проводитиме турніром ланковий відбиванки СУАСТ — Схід д-р М. Снігурович, а господарем змагань буде УАСТ „Довбуш". Зголошення до участи приймає ланковий до 18-го квітня включно на адресу: Dr. M. Snihurowycz, 1 Goodwin St., New Haven, Conn., Тел. 469-9707. Оплата за участь в турнірі по $10 від кожної дружини.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „ТРИЗУБ" 1:3 (0:0)

Ньюарк, 15 березня. — Мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги між двома українськими клюбами виграв кращий „Тризуб". Тут можна лише говорити про слабу дружину „Тризуба" і ще слабшу „Чорноморської Січі". Від чемпіона „Тризуба" чекали глядачі футболу високої кляси. Гра „Чорноморської Січі" мусить теж значно поправитися, щоб добитися місця в найвищій Лізі Східньої Конференції. В обидвох дружинах, на мою думку, болючою проблемою є, не так добір кращих змагунів, як пильніша підготовка до змагань теперішнього складу працею змагунів над собою у систематичних тренінгах.

Перша півгра була під знаком змінних акцій без стрілового щастя обидвох нападів. Дві ідеальні нагоди, на 12-ій хвилині для „Січі" та на 29-ій хв. для „Тризуба" прогайнували Спаїч і Петерсон. Темпо гри помітно сповільнилося в другій половині через брак кондицій обидвох дружин. Перші ворота здобув В. Чижович, використавши у 54-ій хв. нерішучий вибіг Голуба до горішнього м'яча. Десять хвилин пізніше січовики мали нагоду вирівняти. Після цього мав „Тризуб" у загальному більше з гри. У 80-ій хвилині впали ефектовні ворота для „Тризуба" зі стрілу Спаїча, який одержав гостру подачу попри ворота від Л. Вільчака з несподіваного, але притомного його прориву крилом. Піднесені на дусі січовики перевели ще декілька небезпечних акцій, але скоро втратили решітки сил і віру в себе. Вислід 1:1 тривав всього п'ять хвилин. З акції продуктивного Санчеза стрілив В. Чижович другі ворота прислоненому Голубові з близької віддалі. На хвилину перед кінцем цей самий В. Чижович завершив свій „гет трік" дуже гарним стрілом під поперечку і устійнив вислід зустрічі.

В дружині переможців визначилися: Кравець і Ілай на помочі, та в нападі Яковина і Санчез, який прийшов на зміну, коли Бородяк мусів зійти з грища за кошкання судді в ногу в суперечці. В. Чижович показався знову продуктивним і досвідченим у полі змагуном. Тут однак на його рахунок одно „але": Поведінка наших глядачів залишає багато до побажання. Вони, замість піддержувати свої змагунів, напастують вигуками їх суперників. Але добрий спортовець, а таким без сумніву є В. Чижович, не повинен дати себе спровокувати до дискусій та вигуків під адресою глядачів. Петерсон не показав себе в доброму світлі в цій грі, коли брати до уваги його дотеперішню славу всесторонного змагуна.

В дружині „Ч. Січі" треба відмітити мурашину працю Сминка і В. Каздоби на помочі, та проблиски доброї гри в нападі з новим надійним набутком Спаїчем, який все ще не обізнаний зі співзмагунами.

Склад „Тризуба": Свич, Бородяк (Е. Чижович), Рач, Кравець, Клинчик, Ілай, Яковина, Петерсон, Ферейра, В. Чижович, Е. Чижович (Санчез). В дружині „Ч. Січі" грали: Голуб, Саварин, Черемха (Савицький), Сминк, Вол. Каздоба, Понось, В. Вільчак, Гомез Спаїч, Дудра, Савицький (Л. Вільчак). На резерві Сольчаник і Воробець.

Суддя Будано не мав клопотів у цих чистих змаганнях без фавлів, за винятком інциденту з Бородяком, але робив він нерозважні похибки. Дивним було його рішення допустити до гри Санчеза на місце покараного Бородяка. Глядачів на цих змаганнях двох українських клюбів, з нагоди побачити першуна ЗДА, було дуже мало, бо тільки 300. в. с.

УСК — „ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ" 3:0 (0:0)

Ню Йорк, 15 березня. — Ці товариські змагання були доброю заправою дружини УСК-у до рішальних мистецьких гор. бо скріплений склад польської дружини виявився добрим і твердим противником. Зустріч була цікава та хвилинами напружена, на доброму рівні. Напад „Соколів" часто загрожував воротам УСК-у, яких берегла притомно оборона. На помочі, як звичайно, добре заграв Цап і Картері, а в нападі вибився швидкий Прендергаст, який в другій половині здобув двоє воріт. Стрільцем третіх воріт був Дзіно, який добив ексіний стріл Масного. Дзюньо Шмотолоха був працьовитий до кінця змагань, співпрацював і мудро розділяв м'ячі. Скірка від якогось часу хворіє на сольові заграння та придержування м'яча, забуваючи, що для здобуття воріт потрібно співпраці цілої дружини. — Склад УСК-у без Сметгирста вив'язався добре в цій грі.

Після рівнорядної першої половини УСК мав значну перевагу в другій, коли і стрілено трос воріт.

Коляда для УСК-у на терені Ню Йорку принесла в цьому році суму $ 1,376 завдяки пильній праці колядників та жертвенності громадянства.

Іван Дзядів

Українські футболісти в збірній ЗДА

В олімпійській футбольній репрезентації ЗДА грає українець Мирон Красій, про якого вибір до збірної звітували ми вже раніше. Вибрана збірна саме відбуває розгривки системою кожний з кожним з трьома іншими дружинами країн Мехіка, Панами, і Суріману. Ці елімінаційні гри групи, якої переможець здобуде право участи в олімпійському турнірі в Токіо, відбуваються в цьому тижні в Мехіко Сіті.

Два українці, Олесь Поповин з дружини УСК-у Ню Йорк і Роман Куц зі сумівських „Крил" з Шикаґа, були вибрані до футбольної репрезентації юнаків ЗДА. Збірна юнаків візьме участь у першостях Північної і Центральної Америки та Карайбських Островів, до яких стануть репрезентації дванадцяти країн. Цей міжнародній турнір юнаків відбудеться в перших днях квітня в Гватемалі.

Валерій Брумель дістав відзначення найкращого спортовця.

Мистець світу в стрибку вгору, Валерій Брумель, одержав 10 березня в Ню Йорку відзначення найкращого спортовця 1963 року від Американської Радієвої Компанії. Світовий рекорд Брумеля, який почав свою спортову кар'єру як середньошкільник в Луганську, виносить тепер 7 стіп і 5 з половиною цаля. Американець Джан Томас має найкращий вислід 7 стіп і 2 з половиною цаля. в. с.

В Клівленді утворилася Окружна Рада Відділів УККА

(Закінчення з 1-ої стор.)

окружні комітети Відділів УККА, та вдержувати між ними і централею постійний зв'язок. Окружна нарада в Клівленді є власне першою такою нарадою. В швидкому часі відбудуться такі наради в інших округах. Доповідач поінформував приявних, що в грудні м. р. в Ню Йорку відбулися дві наради Фінансової Комісії УККА з представниками центральних установ, на яких схвалено звернутися із закликом до всіх центральних установ, щоб підвищили свою вкладку до УККА до сто долярів річно, а на всякий випадок не нижче $ 25. Місцеві організації повинні платити мінімально 25 дол. річної вкладки. Престиж УККА і вага його праці вимагає співмірної вкладки наших установ. Вже ряд центральних установ зголосив підвижку своїх вкладок. Також підмічено потребу підвишки індивідуальних датків на НФ від громадянства, які від 20 років вплачують мінімальну вкладку 10 дол. на рік. Це вплата ніяк не запевнює змоги УККА вести успішну працю. Доповідач звернув поширення „Українського Квартальника", який виходить 20 років і має мінімальне число передплатників серед українців. Факт постійного зростання поваги УККА серед чужих, урядових і приватних, кругів, прихильне відношення до праці УККА наших Владик, з якими провідні чинники УККА відбули недавно окремі конференції та помітні успіхи у праці повинні заохотити широкі круги нашої громади до збільшеної допомоги УККА. Про внутрішньо-організаційні справи та цілі і завдання, які стоять під сьогоднішню пору перед Українським Конгресовим Комітетом Америки, говорив орг. референт УККА д-р Іван Базарко.

По доповідях вив'язалася широка дискусія, в якій забирали слово: Володимир Лисяк, Володимир Галамай і Теодор Кость з Акрону; Мирослав Ліщак з Янгставн; Іван Микита з Лорейн та Евгенія Дубас, Василь Камінський, Дмитро Мисько. Микола Вігун з Клівленду. Всі дискутанти висловились позитивно про зміни в переводженню збірки національного датку і постановили їх перевести в життя. Щоб добитись в цій акції повного успіху рішено створити Окружну Раду Відділів УККА стейту Огайо з осідком в Клівленді. До Ради ввійшли всі Голови Відділів УККА і Референти УНФонду. Працю Ради унормує окремий правильник.

Схвалено в короткому часі відбути конференції відділів УККА з місцевими установами щодо підвишки вкладок до УККА та внутрішні наради для переведення районізації збірок на НФ. Також схвалено, щоб всі відділи УККА поширили певне число „Українського Квартальника". Ця перша з черги окружна „конгресова" нарада виявила корисність безпосереднього зв'язку централі з відділами й вона без сумніву оживить діяльність відділів УККА на терені окремої округи.

● На зборах учителів музики у Філядельфії промовляв голова Крайового Комітету для підтримки публічних шкіл Гаролд Тейлор, який домагався вилучити зі шкіл всі так звані творчі мистецтва, щоб в публічних школах і колєджах сконцентруватися на технології, науці і промисловості.

ВІДБУЛИСЯ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ УСЦАК

Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку влаштував минулої суботи і неділі, 14 і 15 березня, в лещетарському центрі на Вайтфейс Мавнтен у Вілмінґтоні, Н. Й. лещетарські першості УСЦАК. В перших дні відбулися змагання чоловіків та жінок в крутобігу натомість визначені змагання на неділю не відбулися внаслідок дощу, який упав вночі.

Вислід крутобігу чоловіків:

1. Ігор Білинський Леви Шикаго 39.3 сек.
2. Роман Стахнів Леви Шикаго 39.5 сек.
3. Асколд Гайвас КЛК Ню Йорк 41.3 сек.
4. Юрій Гошоватюк КЛК Торонто 41.4 сек.
5. Борис Левицький КЛК Ню Йорк 41.9 сек.
6. Роман Касараба Львів Клівленд 42.2 сек.
7. Богдан Яців КЛК Торонто 43.3 сек.
8. Юрко Салдит КЛК Боффало 44.1 сек.
9. Борис Гуль КЛК Торонто 44.2 сек.
10. Юрій Раковський КЛК Ню Йорк44.4 сек.
11. Юрій Граб КЛК Ню Йорк 44. 7 сек.
12. Ярко Левицький КЛК Торонто 45.4 сек.
13. Тарас Брездень КЛК Торонто 46.6 сек.
14. Юрко Тремпіляк Львів Клівленд 47.0 сек.
15. Роман Навроцький КЛК Ню Йорк 51.0 сек.
16. Ігор Восвідка КЛК Ню Йорк 53.8 сек.
17. Олег Зенон Лисяк КЛК Ню Йорк 56.8 сек.
18. Богдан Гамерський КЛК Ню Йорк 57.6 сек.
19. Олег Луців КЛК Торонто 76.5 сек.

До крутобігу було зголошено 33 змагунів, але стартував 31. З них 12 були здискваліфіковані за пропущення брамок, або тому, що не скінчили бігу. Серед учасників заповідаються на дуже добрих змагунів молоді лещетарі Асколд Гайвас — КЛК Ню Йорк, Олько Терлецький — „Леви" Шикаго і Юрко Салдит — КЛК Боффало, очевидно під умовою, що будуть дальше тренувати.

По Клюбам до змагань зголошено: Леви 4, Торонто 8, Боффало 5, Клівленд 3, Рочестер 1, Ню Йорк 12 змагунів.

Вислід крутобігів жінок:

1. Люся Друневич КЛК Торонто 44.9 сек.
2. Христя Гавриляк КЛК Ню Йорк.
3. Таїса Рожанковська КЛК Ню Йорк.

Змагунці Христі Гавриляк лише 13 років. Це доня відомого спортовця-лещетаря інж. Романа Гавриляка. Вона, як наймолодша змагунка, яка досі стартувала в першостях УСЦАК може вибитись на справді велику спортовку. Серед жінок здискваліфіковано Христю Дорощак КЛК Боффало за пропущення брамки, а Арка Мельник, „Львів" — Клівленд не закінчила бігу.

Три перші змагуни і три змагунки одержали одноразові нагороди — плякети, які уфундував Провід КЛК Ню Йорк. Крім цього шість перших змагунів та змагунок одержали грамоти УСЦАК-у.

Змагання організував КЛК Ню Йорк. В проводі змагань та у судейській колегії були: головний суддя — інж. Богдан Рак; провідник змагань — інж. Ярослав Рубель; суддя на старті — інж. Володимир Шарко; судді на меті — Ярослав Вижницький і Богдан Лялька; секретар змагань Христя Боднар; судді брамок: Ірина Любчак, Ярослава Рубель, і інж. Ярослав Рубель. Б. Р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 22-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

БОСТОН, Масс. Річні збори Т-ва ім. М. Грушевського 374 Відд. о год. 4-ій по пол. в домі СУМА при 83 Глен Ровд, Джамейка Плейн. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. Місячні збори С-ва Роздвества Пресв. Діви Марії 259 Відд. в год. 1-ій по пол. в домі УНСоюзу при 1915 West 51st Street. — П. Труськ, секр.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Посмертні згадки

САМУЕЛЬ ЯНДО, член Т-ва Дністер 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 4-го лютого 1964 р. Покійний народився 1894 р. в селі Звенигород, пов. Бібрка, Зах. Україна. Покійний полишив в смутку дружину Анну, синів Івана і Степана.
Вічна Йому Пам'ять! Управа

ПЕЛАГІЯ ПАНЧИШИН, членкиня Т-ва Дністер 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, померла 15 лютого 1964 р. Покійна народився 1894 р. с. Дусанів, пов. Перемишль, Західня Україна. Полишила в глибокому смутку 2 доньки Анну і Гелину, які відпровадили свою Матір на Вічний спочинок 19-го лютого ц. р.
Вічна Їй Пам'ять! Управа

НИКОЛА ГЛАДУН, член Т-ва Дністер 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 20 лютого 1964 р. Покійний народився 1889 р. в с. Германів, пов. Львів, Зах. Україна. Полишив в смутку дочок, Анну зам. Горбет і Ольгу зам. Копия.
Вічна Йому Пам'ять! Управа

МИХАЙЛО ЯНУШ, член Т-ва Дністер 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 17 лютого 1964 р. Покійний народився 1889 р. в с. Марямполь, пов. Станиславів, Зах. Україна. Полишив горем прибитих дружину Анастасію і зам. дочку Гелену.
Вічна Йому Пам'ять! Управа

Розшуки

Тавчаковська Марія пошукує НОВОСАДА Ярослава — сина Яна і Дарії зі Львова. Хто знав би про нього або він сам прошу писати до:
Szymoniak Maria
St. Marys 6899
Detroit, Mich. 48228

ТАРЗАН, ч. 5208. Злочини Барнеса...

NO SOONER HAD BOBBY STARTED AWAY WITH HIS PRIZE, WHEN THE MONSTROUS PARENT CAME CRASHING THROUGH THE THICKET!

"GOOD LORD!" SCREAMED THE POLICE COMMISSIONER. "SHOOT, MR. BARNES—SHOOT!"

AND BEN DID SHOOT, BUT NOT TO KILL. ACCORDING TO PLAN, HE INFLICTED A WOUND WHICH FURTHER ENRAGED THE UGLY BEAST!

Боббі не зачав ще був відступати зі своїм несподіваним щастям, а вже дивовижний родитель надійшов, продираючися через гущавину!

— О милий Боже! — крикнув комісар поліції. — Стріляйте, пане Барнес… Стріляйте!

І Бен дійсно вистрелив, але не так, щоб вбити. Згідно з пляном, він завдав рану, яка ще більше роздразнила огидну звірюку!